

ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛИ ЯК ПОПУЛЯРНІ ДЖЕРЕЛА КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Комінярська Людмила Анатоліївна, кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності соціально-гуманітарного факультету Західноукраїнського національного університету.

У статті описано використання телеграм-каналів політиками та громадськістю як конвергентного засобу масової інформації. Проаналізовано приклади ведення телеграм-каналів окремими представниками влади. Продемонстровано впливовість телеграм-каналів у формуванні громадської думки.

Ключові слова: телеграм-канали, громадська думка, журналістика, конвергентні масмедіа.

Телеграм-канали – один із функціонально потужних інструментів формування громадської думки у світі. Протягом минулого року до телеграму приєдналося понад 300 млн осіб (Жугай, 2021: 120). Після повномасштабного вторгнення Росії телеграм-канали стали ключовими джерелами інформації для українців. Медіа почали масово використовувати телеграм як ще одну платформу для оперативного поширення новин. Також телеграм став майданчиком для комунікації представників влади та громадськості.

Формулювання цілей статті (постановка завдання): проаналізувати використання телеграм-каналів як конвергентного засобу масової інформації.

Теоретико-методологічною основою статті стали дослідження Українського інституту медіа та комунікацій, Детектор медіа та Інституту масової інформації. Також опираємося на дослідження Жугая В. «Особливості телеграм-каналів як новітніх інструментів медіа: український контекст» (Жугай, 2021: 120).

За результатами досліджень Українського інституту медіа та комунікацій, 63% українців почали читати телеграм-канали для отримання новин саме після 24 лютого 2022 року, тоді як до повномасштабного вторгнення таких було лише 35,9%. Популярність телеграм-каналів пояснюється насамперед їхньою зручністю та оперативністю в отриманні інформації в режимі реального часу за допомогою телефону. «40% респондентів вказали на те, що телеграм-канали як джерело інформації є цінними для них, оскільки це зручно; 39% їх цінують за оперативну інформацію про запуски ракет/дронів та «прильоти», а 37,6% за швидкість. Ще 23,5% респондентів цінують телеграм-канали за те, що вони публікують новини, яких немає в традиційних медіа» (Укрінформ, 2023).

Зростання популярності телеграм-каналів на початку повномасштабного вторгнення Росії пов'язане із тим, що багатьом українцям доводилося змінювати місце проживання, перебувати у складних умовах, відтак переглядати телебачення чи слухати радіо у цей час не було можливості. Тим часом читання

новин у телеграм-каналах завжди доступне при наявності мобільного телефону та інтернету.

За результатами досліджень Інституту масової інформації, серед телеграм-каналів, у яких публікують новини про Тернопільщину, найпопулярнішими є сторінки міського голови та очільника ОВА, а також «Тернопіль Труха». *«Найбільшу аудиторію в телеграмі має очільник обласного центру Сергій Надал – 58,3 тис. Активність його читачів – на рівні 50%, бо майже всі дописи мають понад 20 тис. переглядів. На каналі можна знайти новини про життя міста, а також дублювання дописів зі сторінки Надала у фейсбуці. Крім цього, тут також публікують інформацію про початок і відбій повітряних тривог. «Філії» «Трухи» є чи не в кожному обласному та великий райцентрах України. На телеграм-канал з новинами про Тернопіль та область підписані 56,3 тис. користувачів – це друге місце за популярністю... На третьому місці за популярністю – офіційний канал очільника військової адміністрації Тернопільської області Володимира Труша – 352 тис. підписників»* (Інститут масової інформації, 2023). Телеграм-канали засобів масової інформації не входять до трійки найбільш читабельних на Тернопільщині. Канал «Тернопіль-1» – на четвертому місці за кількістю підписників. А телеграм-канали новинних порталів «Терен – тернопільські новини», «Оперативні новини Тернопільщини» – на шостому і сьомому місці. Аналіз популярних телеграм-каналів підтверджує тезу про те, що громадськість і далі найбільше зацікавлюють сенсаційні новини, у цьому випадку якість новин, їхня відповідність журналістським стандартам для читачів не першочергова. Також в умовах воєнного стану люди хочуть отримувати офіційну інформацію від перших осіб. Цим і зумовлена популярність телеграм-каналів міського голови та очільника обласної військової адміністрації. Більшість телеграм-каналів Тернопільщини ведуться за схожим алгоритмом – публікують власні новини переважно на суспільно-політичну тематику, періодично розбавляючи їх розважальним контентом.

Отже, з-поміж позитивів телеграм-каналів – оперативність у поширенні новин, лаконічність, доступність, можливість подавати мультимедійні матеріали. Серед негативів – суб'єктивність публікацій, наявність фейків, можливість їхнього використання в умовах інформаційно-психологічної війни. Для політиків телеграм-канали – це одна з форм інтерактивної комунікації з громадянами, а також можливість впливу на громадську думку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жугай В. Особливості телеграм-каналів як новітніх інструментів медіа: український контент. *Вчені записки ТНТУ імені В.І.Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Вип. 32. С. 120–125.
2. Кого в телеграмі читає Тернопільщина: 10 найпопулярніших ресурсів регіону. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/> (дата звернення: 12.11.2023).
3. Ліпкан В. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції. Київ: КНТ, 2006. С. 21–65.

4. Малик І. Національний медіа-простір в умовах глобалізації: прийоми боротьби та правила захисту. *Українська національна ідея та перспективи розвитку*: збірник наукових праць. Львів, 2008. Вип. 21. С. 122–127.
5. Яковленко К. Війна. Інформаційна. *День*. 2014. 2 березня. С. 11.
6. Як функціонують та розвиваються телеграм-канали-мільйонники? *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/> (дата звернення: 12.11.2023).

REFERENCE

1. Zhuhai V. Osoblyvosti telehram-kanaliv yak novitnikh instrumentiv media: ukrainskyi kontent. *Vcheni zapysky TNTU imeni V.I. Vernadskoho*. Seria: Filolohiia. Zhurnalistyka. 2021. Vyp. 32. S. 120–125.
2. Koho v telehrami chytaie Ternopilshchyna: 10 naipopuliarnishykh resursiv rehionu. Instytut masovoi informatsii. URL: <https://imi.org.ua/> (data zvernennia: 12.11.2023).
3. Lipkan V. Informatsiina bezpeka Ukrainy v umovakh yevrointehratsii. Kyiv: KNT, 2006. S. 21–65.
4. Malyk I. Natsionalnyi media-prostir v umovakh hlobalizatsii: pryomy borotby ta pravyla zakhystu. *Ukrainska natsionalna ideia ta perspektyvy rozvytku*: zbirnyk naukovykh prats. Lviv, 2008. Vyp. 21. S. 122–127.
5. Iakovlenko K. Viina. Informatsiina. *Den*. 2014. 2 bereznia. S. 11.
6. Iak funktsionuiut ta rozvyvaiutsia telehram-kanaly-milionnyky? *Ukrinform*. URL: <https://www.ukrinform.ua/> (data zvernennia: 12.11.2023).